

วิทยานิพนธ์เรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการปรับโครงสร้างหนี้
 ของสถาบันการเงินในฐานะที่เป็นเจ้าหนี้
 : ศึกษากรณีบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย

นักศึกษานายอาทิตย์ คงไทย
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ชาญวิทย์ สุวรรณะบุญย์
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ
 หลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต
 คณะวิชา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 พ.ศ. 2550

บทคัดย่อ

นับแต่วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 ส่งผลให้ประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคการเงินซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญ อันมีผลกระทบอย่างมากต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่ทำให้ธุรกิจเหล่านี้จำนวนมากประสบปัญหาทางการเงิน สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากการที่รัฐบาล ได้ประกาศอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นแบบลอยตัวมีผลทำให้ค่าเงินบาทลดลง จนเป็นผลทำให้ประเทศไทยขาดสภาพคล่องทางการเงิน เงินสำรองคงคลังของประเทศลดน้อยลงอย่างมากเนื่องจากจะต้องนำเงินไปพยุงค่าเงินบาท และเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจกับประเทศ บริษัท ห้างร้าน รวมทั้งสถาบันการเงิน 56 แห่งถูกปิดดำเนินการ อัตราดอกเบี้ยคิมีจำนวนสูงขึ้น จึงทำให้สถาบันการเงินมีความจำเป็นจะต้องชะลอการปล่อยสินเชื่อให้แก่ภาคธุรกิจ ส่งผลให้ลูกหนี้ของสถาบันการเงินไม่สามารถชำระหนี้ที่ตนมีกับสถาบันการเงินได้ และสินเชื่อเหล่านี้ได้กลายเป็นสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) อันมีผลให้สถาบันการเงินมีปัญหานี้เสียในระบบเป็นจำนวนมาก จึงนับว่าเป็นวิกฤติของระบบสถาบันการเงินไทยครั้งรุนแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นดังกล่าวด้วยการออกกฎหมาย รวมทั้งมาตรการต่างๆ รวมทั้งมาตรการการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เพื่อช่วยให้เจ้าหนี้และลูกหนี้สามารถหาข้อยุติในการชำระหนี้โดยการประนอมหนี้กัน ได้ก่อนถึงกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ตามปกติ

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำมาใช้ โดยได้ประกาศหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 เพื่อช่วยแก้ไขปัญหานี้เสียของสถาบันการเงินและช่วยให้ลูกหนี้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ และในขณะเดียวกันเจ้าหนี้หรือสถาบันการเงินก็มีโอกาสได้รับชำระหนี้คืนสูงสุด การปรับปรุงโครงสร้างหนี้จึงถือได้ว่าเป็นประโยชน์ทั้งทางฝ่ายลูกหนี้และเจ้าหนี้ นอกจากนี้แล้วการที่ธุรกิจต่าง ๆ สามารถเปิดดำเนินกิจการได้ต่อไป ย่อมส่งผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศฟื้นตัวเร็วขึ้นด้วย ดังนั้น เพื่อให้การจัดการหนี้ NPLs ดังกล่าวของสถาบันการเงินให้หมดไปอย่างรวดเร็ว รัฐบาลในขณะนั้นจึงได้ตราพระราชกำหนดจัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 มิถุนายน 2544 ซึ่งให้มีอำนาจในการบริหารจัดการสินทรัพย์ด้อยคุณภาพที่ บสท.รับโอนมาไม่ว่าจะด้วยวิธีการปรับโครงสร้างหนี้ การปรับโครงสร้างกิจการ หรือการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางศาล ซึ่งทำให้ไม่ต้องเสียเวลาและส่งผลทำให้กระบวนการแก้ไขปัญหาสินทรัพย์ด้อยคุณภาพของ บสท. มีประสิทธิภาพ และได้รับผลสำเร็จอย่างรวดเร็ว

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาวิจัยแนวคิดและหลักการของ บสท. ในเรื่องการบริหารจัดการสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ ด้วยวิธีการปรับโครงสร้างหนี้ ตาม พ.ร.ก.บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย โดยแสดงถึงความจำเป็นและความสำคัญในการดำเนินการวิจัย รวมไปถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งศึกษาถึงหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปรับโครงสร้างหนี้ ตลอดจนหลักเกณฑ์การปรับโครงสร้างหนี้ตั้งแต่เริ่มต้นตามแนวทางที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และแนวคิดและวิวัฒนาการในการจัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์จนถึงการจัดตั้งหน่วยงานบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยในที่สุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคจากกระบวนการในการปรับโครงสร้างหนี้ของ บสท. ตาม พ.ร.ก.บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับการโอนสินทรัพย์ด้อยคุณภาพตาม พ.ร.ก.บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย การใช้ดุลพินิจของศาลในการสั่งไต่สวนก่อนจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน กรณีที่ลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันไม่ให้ความร่วมมือในการปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งตามกฎหมายให้ศาลมีอำนาจสั่งได้เลยโดยไม่ต้องดำเนินการไต่สวนรวมตลอดถึงปัญหาอื่นๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับโครงสร้างหนี้ เพื่อให้กฎหมายฉบับดังกล่าวมีความชัดเจน เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อให้มาตรการบางอย่างที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการปรับโครงสร้างหนี้ที่เกิดขึ้นดังกล่าวหมดสิ้นไป พร้อมทั้งเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างหนี้

ได้อย่างแท้จริง รวมทั้งเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ระบบสถาบันการเงินและเป็นการ
สร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติโดยรวม